

Asianro 731/11.00/2020

§ 6**Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen 2020**

Terveystarkastaja Kirsi Puola 26.1.2021:

Kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelman toteutumista ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa lautakunnassa. Arvioinnissa tulee kuvata tarkastusten kattavuutta, tarkastusten ja näytteiden määrää valvontakohteityypeittäin sekä valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

Raision ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköön kuuluvat kunnat Raisio, Naantali ja Rusko. Valvontayksikössä toimii kuntien yhteinen kuusijäseninen terveysvalvontajaosto. Yksi terveystarkastajista toimii vastuuhenkilönä, jonka tehtävänä on toimia mm. jaostossa käsiteltävien asioiden valmistelijana ja esittelijänä.

Henkilöresurssit ja muutokset valvontayksikössä

Vuonna 2020 valvontayksikön henkilöresurssit koostuivat seuraavasti: 6 terveystarkastajaa (joista 2 osa-aikaista), eläinlääkäri, osa-aikainen pieneläinhoitaja, toimistosihteeri sekä hallintotehtävistä vastaava ympäristöpäällikkö. Terveystarkastajista yksi eläköityi loppuvuodesta. Vakituisen henkilöstön lisäksi on yleensä ollut kesä - elokuussa terveystarkastajaharjoittelija, mutta koronan ja lomautusten vuoksi tähän ei ollut mahdollisuutta.

Turun kanssa on yhteinen valvontaeläinlääkäri ja Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa on sopimus hyötyeläinlääkäriin päivityksen ja sijaisuuksien järjestämisestä. Pieneläinpäivitys on järjestetty yhteistyössä lähikuntien kanssa ja sitä hoitaa yksityinen yritys Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy.

Liedon, Turun ja Uudenkaupungin kanssa on sopimus elintarvikevalvonnan eläinlääkäriyhteistyöstä vähentämään haavoittuvuutta ja tehtävien hoidon myös loma-aikoina.

COVID-19 vaikutukset tarkastustoimintaan

Koronavirusepidemian COVID-19 poikkeusolot ovat vaikuttaneet ympäristöterveydenhuollon toimintaan merkittävästi. Valvontahenkilöstö siirtyi keväällä etätöihin riittävän tarkastushenkilökunnan varmistamiseksi sairastumisten ja muiden poissaolojen varalta. Valvontahenkilöstö teki tarkastuksia asiakirjatarkastuksina mahdollisuuksien mukaan. Merkittävä osa valvontakohteista oli keväällä kiinni koronan vuoksi.

Asiakaspalvelu, talousvesitulosten valvonta ja välttämättömät kiireelliset tarkastukset on hoidettu koko poikkeusolojen ajan.

Kesän jälkeen terveystarkastajat ovat tehneet tarkastuksia lähes normaaliin tahtiin keskittyen riskialttiimpiin valvontakohteisiin. Valvontakäyntejä on kuitenkin edelleen vältetty valvontakohteissa, joissa on selkeästi riskiryhmäläisiä kuten vanhustenhuollossa.

Elintarvikevalvonta

Valvontayksikön alueella on 439 elintarvikevalvonnan kohdetta ilman alkutuotantoa. Ruokavirasto on antanut ohjeistuksen säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvien kohteiden tarkastusten määrästä ja tarkastuksiin kuluva ajasta. Tarkastusmäärää voidaan joko nostaa tai laskea kohteeseen suoritettavan riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointiin perustuvien elintarvikevalvonnan tarvittava tarkastusten määrä suunnitelmassa oli noin 260 tarkastusta. Elintarvikevalvontaan arvioitiin kuluva yhteensä aikaa 792 htpv (3,6 htv).

Suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 131 kpl, joten suunnitelman toteutuma oli 50 %. Seuranta-/jälkitarkastuksia tehtiin 32 ja suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia 9. Elintarvikkeita koskevia yksittäisiä kuluttajavalituksia tuli yhteensä 14 kpl.

Koronan vuoksi tarkastuksia jouduttiin priorisoimaan. Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan valvontaa kohdistettiin mm. kohteisiin, joissa valvontahistorian perusteella on ollut erityisen suuri ohjauksen tarve, uusien kohteiden aloitus-tarkastuksiin ja toimijanvaihdoksiin liittyviin tarkastuksiin.

OIVA-tarkastusten arvosanat jakautuivat alueella seuraavasti (vuoden 2019 vastaavat tiedot sulkeissa):

Oivallinen A	29,4 %	(37,2 %)
Hyvä B	39,4 %	(44,7 %)
Korjattavaa C	26,9 %	(16,5 %)
Huono D	4,4 %	(1,5 %)

Oiva-arvosanoissa on havaittavissa kasvua C- ja D-arvosanoissa. Tämä johtuu mm. siitä, että tarkastuskäynneillä tarkastettiin harvemmin tarkastettavia oivarivejä ja joihinkin oivariveihin paneuduttiin syvällisemmin. Lisäksi keskityttiin Ruokaviraston pyynnöstä aihealueisiin, joista valvontakohteilla on huonot lähtötiedot (esim. elintarvikeparanteet) sekä lihan alkuperämerkinnät ja lihavalmisteiden nimeäminen. Ruokaviraston valvonnan painopisteenä 2020 oli myös markkinoinnin valvonta (ravitsemus- ja terveystuotteet), joista tuli C- ja D-arvosanoja.

Näytteet

Elintarvikevalvonnan näytteitä oli suunniteltu otettavaksi 54 kpl. Näytteenotto kohdistettiin lähinnä laitoksiin ja myymälöihin. Näytteitä otettiin yhteensä 38 kpl eli suunnitelluista näytteistä toteutui 70 %. Lisäksi otettiin 11 kpl valtakunnallisiin projekteihin liittyviä näytteitä.

Elintarvikevalvonnan kokonaistyöpanokseen kuuluu paljon muutakin työtä kuin tarkastuksia, mm. yrittäjien ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus, ammattitaidon ylläpitäminen, koulutus ja toimistotyöt. Lisäksi kokonaistyöpanokseen lasketaan tarkastuskohteisiin kuluva matka-aika sekä valvontasuunnitelman laatimiseen ja raportointiin kuluva aika. Vuonna 2020 elintarvikevalvontaan terveystarkastajien, eläinlääkäriin, ympäristöpäällikön sekä toimistosihteerin käyttämä kokonaistyöpanos oli 620 htpv (2,82 htv).

Terveydensuojelun valvonta

Talousveden ja uimavesien valvontaan liittyvä näytteenotto toteutettiin suunnitelmien mukaan. Talous- ja uimavesinäytteitä otettiin yhteensä 258 kpl. Tähän on laskettu kaikki viranomaisvalvontaan kuuluvat näytteet, myös ulkopuolisen asiantuntijan ottamat näytteet. Uusintänäytteitä tai suunnitelman ulkopuolisia näytteitä otettiin 14 kpl.

Terveydensuojelun eri kohteisiin suunniteltiin tehtävän noin 120 tarkastusta. Suunnitelman mukaisesti tarkastettiin mm. päiväkoteja, uimarannat, uimahallit ja isot vedenjakelualueet. Suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 64 kpl eli toteutuma oli 53 %.

Lisäksi suoritettiin suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia ja mittauskäyntejä 73 kpl. Näistä suurin osa on asunnontarkastuksia. Muita ovat mm. laivatar- kastukset sekä valitusten ja kuntalaisten yhteydenottojen perusteella tehdyt tarkastukset. Rehujen vientitodistuksia allekirjoitettiin n. 900 kpl.

Yhteensä koko terveydensuojelun valvontaan arvioitiin kuluvan 810 htpv (3,68 htv). Toteutunut työpanos vuonna 2020 (toimistotyöt, lausunnot (29 kpl), koulutus ym. mukaan lukien) oli 636 htpv (2,89 htv).

Tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta

Suunnitelmassa oli varauduttu tekemään tupakkalain mukaista valvontaa elintarvikevalvonnan ja terveysvalvonnan tarkastuskäyntien sekä asiakasvalitusten perusteella. Tupakkalain ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvontaan arvioitiin kuluvan 15 htpv (0,07 htv).

Vähittäismyyntipaikkoja vuonna 2020 oli 50 kpl, joista suunniteltiin tarkastettavan 15 kpl. Näistä 3 myyntipaikkaa lopetti toimintansa. Tupakkalain mukaisia tarkastuksia tehtiin 8 kpl, seurantatarkastuksia tehtiin 2 kpl. Tupakkavalvonnan toteutuma oli 67 %. Tupakan myyntilupia myönnettiin 1 kpl. Tupakkalain valvontatyöhön käytettiin yhteensä 20 htpv. Lisäksi laskutus- ym. toimistotyöhön kului 12 htpv eli yhteensä 32 htpv. Nikotiinivalmisteiden myyntilupia myönnettiin 1 kpl, valvontatyöhön ja vuosilaskutukseen kului aikaa yhteensä n. 1 htpv.

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelman toteutumisesta on laadittu arviointiraportti, joka on liitteenä. Eläinsuojelutarkastuskertomukset ja -päätökset se-

kä terveystarkastusohjelmien liittymisasiakirjat ja käynneistä syntyneet asiakirjat toimitetaan aluehallintovirastoon heti tarkastusten jälkeen.

Koulutus

Lainsäädännön muutokset ja ammattitaidon ylläpitäminen vaativat henkilöstön kouluttautumista. Henkilöstö kävi useissa eri valvontalajien koulutuksissa vuonna 2020. Koulutukset järjestettiin pääasiassa etäyhteydellä sähköisesti. Koulutuspäiviä kertyi yhteensä 46.

Maksutulot

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelyistä sekä valvontamaksuista kertyi tuloja 113 600 €. Klinikkamaksuja kertyi n. 10 000 €. Maksuista saaduilla tuloilla kompensoidaan valvontayksikön menoja.

Raportointi

Aluehallintovirastot, Ruokavirasto ja Valvira seuraavat kunnallisten valvontayksiköiden elintarvikevalvontaa sähköisen tietojärjestelmän (VATI) kautta. Tietoja päivitetään järjestelmään pitkin vuotta.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi tehdään maaliskuun loppuun mennessä sähköisesti VYHA-järjestelmän kautta.

Liitteet 1 EHO arviointiraportti 2020.pdf

Päätösehdotus

Terveystarkastaja Kirsi Puola

Terveysvalvontajaosto päättää hyväksyä annetun selvityksen vuoden 2020 ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumisesta. Suunnitelma on toteutunut elintarvikevalvonnan osa-alueella 50 %, terveydensuojelun valvonnan osalta 53 % ja tupakkavalvonnan osalta 67 %. Korona toi omat haasteensa valvontatyöhön ja tarkastusmäärät jäivät siksi aiempia vuosia pienemmiksi.

Päätös

Terveysvalvontajaosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

